

Avdelningen för regelarbete och expertstöd
Solfrid Nilsen, 730 9292
arbetsmiljoverket@av.se

Regeringskansliet
Arbetsdepartementet
103 33 Stockholm

1. Regeringsuppdrag

Den 5 oktober 2010 fick Arbetsmiljöverket en ändring i sitt regleringsbrev för budgetåret 2010 enligt följande uppdrag:

Arbetsmiljöverket ska i en försöksverksamhet bedöma lämpligheten och möjligheten att i Sverige införa ett IT-baserat verktyg för riskbedömningar i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Resultatet av försöket ska slutrapporteras till regeringskansliet senast den 1 april 2011.

2. Upplägg och genomförande

Arbetsmiljöverket har, utifrån befintliga resurser och den relativt korta svarstiden, tagit sig an uppdraget som en förstudie vilket har inneburit att försöket har genomförts i form av möten med relevanta intressenter för att diskutera behov av stöd för riskbedömning i det systematiska arbetsmiljöarbetet och ett test i liten skala.

3. Utgångspunkt

Europeiska arbetsmiljöbyrån (nedan kallad EU OSHA) har tillsammans med ett antal myndigheter och samarbetspartners utvecklat ett webbverktyg för riskbedömning kallat OiRA (online risk assessment tool). Verktøget är i första hand anpassad för små företag och organisationer och stödjer en riskbedömning dels med att identifiera och bedöma risker i arbetsmiljön, dels med att ta fram konkreta förslag till vad som bör åtgärdas för att undanröja eller minska identifierade risker. EU OSHA erbjuder medlemsländerna att ta del av verktyget som för slutanvändarna är helt kostnadsfritt. Syftet är att underlätta för småföretag att kunna följa aktuell lagstiftning på arbetsmiljöområdet och att minska den administrativa bördan.

Arbetsmiljöverket har tolkat uppdraget som att det är EU OSHA:s it-verktyg som avsetts och har utgått från det i förstudien.

Följande frågeställningar har beaktats:

- Går OiRA att översätta till svenska förhållanden?
- Underlättar verktyget för småföretagarna?
- Blir riskbedömningarna bättre?
- Vem bör vara "värd" för EU-verktyget?

4. Bakgrund/problembeskrivning

EU:s strategi för arbetsmiljöarbete gällande 2007-2012, pekar ut behov av specifika utvecklingsinsatser för att underlätta arbetet med riskbedömningar för små företag. Sedan EU:s ramdirektiv antogs 1989, har riskbedömning blivit ett välkänt begrepp i det förebyggande arbetet på arbetsplatserna och hundratusentals företag i hela Europa genomför riskbedömningar. Trots detta framgår det av internationell statistik över arbetsrelaterade olyckor och sjukdomar, att det behövs förbättringar. Varje år skadas miljontals arbetstagare inom EU på sin arbetsplats eller får sin hälsa allvarligt förstörd genom sitt arbete.

Kostnader för arbetsrelaterade olyckor och sjukdomar kan drabba arbetsgivarna hårt, särskilt om det är ett litet företag. Arbetsrelaterad sjukfrånvaro påverkar inte bara företagets produktivitet, utan också personalomsättning och de övriga anställdas motivation. För samhället utgör arbetsrelaterade olyckor och sjukdomar en mycket stor ekonomisk belastning.

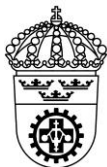
5. Lagstiftning på arbetsmiljöområdet

Enligt EU:s ramdirektiv har alla arbetsgivare en allmän skyldighet att garantera arbetstagarnas säkerhet och hälsa i alla aspekter av arbetet. Riskbedömning gör det möjligt för arbetsgivare att vidta nödvändiga åtgärder till skydd för arbetstagarnas säkerhet och hälsa.

I direktivet understryker man den nyckelroll som riskbedömningar har och fastställer vilka grundläggande bestämmelser som alla arbetsgivare måste följa. Medlemsstaterna har dock rätt att anta strängare bestämmelser för att skydda arbetstagarna. I Sverige så specificeras arbetsgivarens skyldigheter i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om Systematisk arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1).

6. Riskbedömning – nyckeln till en bra arbetsmiljö?

Riskbedömning utgör en hörnsten i den europeiska strategin för säkerhet och hälsa på arbetsplatsen. Om arbetsmiljörisker inte bedöms eller förebyggs på rätt sätt, går det inte att inleda en passande riskhanteringsprocess varpå lämpliga, förebyggande åtgärder sannolikt inte kommer att vidtas. En systematisk riskbedömning förbättrar därför arbetsmiljön och verksamhetsresultaten i största

allmänhet. Riskbedömning är en process för att utvärdera olika arbetsmiljörisker som uppstår till följd av faror på arbetsplatsen. Det innebär en systematisk granskning av alla arbetsaspekter där man bedömer vad som kan orsaka skada, vem som skulle kunna utsättas, om risken kan undanröjas och, om inte, vilka förebyggande åtgärder eller åtgärder som finns, eller bör finnas för att kontrollera riskerna.

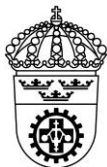
6.1 Metoder och verktyg för riskbedömning

Det finns ett antal metoder och verktyg för företag och organisationer i arbetet med riskbedömning av arbetsmiljön. De mest vanliga är checklistor för att identifiera riskkällor. Andra exempel är vägledningsdokument, handböcker, broschyrer, frågeformulär och interaktiva stöd som kan laddas ner kostnadsfritt. Dessa hjälpmedel är antingen generella för alla företag, branschspecifika eller riskspecifika.

Tabell 1

Exempel på metoder och verktyg för riskbedömning inom EU

Land/organisationer	Beskrivning av instrument	Referenser
EU OSHA	OiRA är ett interaktivt webb baserat riskbedömningsverktyg. Syftet är att hjälpa små och medelstora företag med själva riskbedömningsprocessen genom att starta med en identifiering och bedömning av arbetsplatsens risker. Detta görs genom att besvara ett antal frågor som sedan resulterar i en handlingsplan.	http://osha.europa.eu/en/campaigns/hw2008
EU OSHA	Byrån tillhandahåller även internationella kampanjer för riskbedömningar.	http://osha.europa.eu/en/campaign/hw2008

Storbritannien	<p>Avdelningen för Business Enterprise & Enterprise & Regulatory Reform (BERR) har satt upp "gyllene regler för en bra vägledning". Syftet med dessa regler är att säkerställa att arbetsgivaren får stöd som:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Baseras på goda kunskaper av användarna2. Utformade med hjälp av goda exempel3. Anpassade för användarnas behov4. Lätta att förstå5. Utformade utifrån lagens krav6. Utfärdade i god tid7. Lättillgängliga8. Ses över och uppdateras vid behov	<p>http://www.berr.gov.uk/files/file46950.pdf</p>
Storbritannien	<p>Via Health Service Executives (HSE) hemsida har arbetsgivare tillgång till branschanpassad information/ som de behöver i sina riskbedömningar. Informationen är baserad på en enkel process för riskbedömning utifrån följande, fem steg:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Identifiera riskkällorna2. Gör en bedömning av vilka som kan skadas och hur3. Värdera riskerna och ta fram åtgärdsförslag4. Ta fram en handlingsplan5. Gör en uppföljning och gör en uppdatering vid behov.	<p>http://www.hse.gov.uk/risk</p>
Irland	<p>I Irland använder arbetsmiljöinspektionen e-post för att kommunicera med arbetsgivare som till exempel vid behov av kompletterande uppgifter, ställer krav om förbättringsåtgärder, begära handlingsplaner osv. Detta för att bespara tid för arbetsgivare.</p>	<p>N/A</p>

Sverige	Prevent som är en ideell förening inom arbetsmiljöområdet, tillhandahåller it-stödet VerkSam till en viss kostnad på sin hemsida. VerkSam stödjer arbetsgivarens verksamhet genom att systematiskt hjälpa till att göra en kartläggning av arbetsmiljön och genom att införa ett miljöledningssystem. Hjälpmidlet är skapat för små och medelstora företag med olika ambitionsnivåer gällande verksamhetsutveckling och arbetsgivare bestämmer själva vilka delar av stödet han vill använda. VerkSam utgår från arbetsgivarens förutsättningar och behov. Genom de val som arbetsgivaren gör och de svar som generas, får arbetsgivaren tips och råd som är anpassade till företaget. På detta sätt bygger företaget upp sina egen dokumentation. VerkSam är inte utvecklad för att enbart vara ett stöd för att leva upp till gällande lagar och regler, men de grundläggande lagkraven uppnås genom användningen av stödet.	www.prevent.se
---------	--	--

7. OiRA (Online Risk assessment tool)

EU-OSHA har, som nämnt inledningsvis, utvecklat ett webbaserat verktyg för riskbedömning kallat OiRA. OiRA är en vidareutveckling av ett nederländskt verktyg och det övergripande syftet med verktyget är att det ska hjälpa små företag att uppfylla lagkraven och underlätta den administrativa bördan. EU-OSHA har sedan 2009 satsat stort på att marknadsföra OiRA till alla EU - länder. Målen med OiRA-verktyget kan delas in i tre olika nivåer:

Makronivå (EU-länderna)

- Öka antalet mikro*- och små företag** som kan bedöma och hantera arbetsmiljörisker

*Mikroföretag: sysselsätter färre än 10 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 2 miljoner euro per år. EUs definition.

**Små företag: sysselsätter färre än 50 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år. EUs definition

- Bidra till (med hjälp av kvalificerade riskbedömningar) att minska antalet arbetsolyckor och arbetsrelaterade sjukdomar och förbättra arbetsmiljömiljön.
- Uppmuntra olika branscher (på EU-nivå) att utveckla, implementera och uppdatera branschanpassade OiRA-verktyg.
- Skapa ett forum på webben där deltagande länder kan delge sina erfarenheter.
- Uppmuntra arbetsmarknadens parter och branschorganisationer att utveckla OiRA verktyg.

Mesonivå (Myndigheter och arbetsmarknadens parter)

- Utveckla, implementera och upprätthålla ett enkelt verktyg för riskbedömning anpassad för mikro- och små företag.
- Erhålla praktiska verktyg för riskbedömning för mikro- och små företag via en webbsida.
- Bidra till att minska antalet arbetsolyckor och arbetsrelaterade sjukdomar genom att erhålla OiRA -verktyget.
- Utveckla stöd inom arbetsmiljöområdet för företag.

Mikronivå (Branschorganisationer och företag)

- Att med hjälp av OiRA och riskbedömningsprocessen, försäkra sig om att arbetsmiljöarbetet bedrivs på ett kvalificerat sätt
- Dra nytta av dom branschanpassade riskbedömningsverktygen, uppdatera, användarvänliga och validerade av arbetsmarknadens parter och/eller berörda myndigheter
- Avdramatisera riskbedömningsprocessen för mikro- och små företag

EU OSHA samarbetar med de tjugosju (27) medlemsstaterna inklusive Norge, Island och Liechtenstein, offentliga institutioner, fyrtio (40) officiella branschorganisationer och arbetsmarknadens parter på EU-nivå. Totalt finns det 19,39 miljoner mikro- och småföretag inom EU-staterna som kan bli OiRA:s slutanvändare.

OiRA är ett webbaserat verktyg som kan anpassas efter behov. Verktöget följer på ett pedagogiskt sätt en generell riskbedömningsprocess som genererar en handlingsplan för hur identifierade och värderade risker ska tas om hand. Det som gör verktöget unikt är att det kan anpassas till specifika branschers behov, och även företag, för att dessa lättare ska kunna känna igen sig och kunna förstå och ta till sig processen. Förutsättningen för att anpassningen ska bli bra och att lagkraven på ett enkelt sätt kan följas, är ett "intimt" samarbete mellan berörda parter, myndigheter och företag.

För närvarande driver EU OSHA utveckling och marknadsföringen av OiRA i ett pilotprojekt där följande parter ingår:

- Frankrike - CMS/ANACT - liveframträdande
- Frankrike - INRS - Vägtransport
- Belgien - Arbetsmarknadens parter - Generisk verktyg
- Cypern - Nationella myndigheter - frisörverksamhet
- Pilotprojekt på EU:s sociala dialog nivå
- Arbetsmarknadens parter i EU - privata säkerhetssektorn

7.1 Erfarenheter från Nederländerna

Som tidigare nämnt, är OiRA en vidareutveckling av ett nederländskt, digitalt riskbedömningsverktyg som lanserades redan 2003 i Nederländerna. Det var en produkt av ett samarbete mellan Småföretagarnas riksförbund (MKB) och ett forskningsinstitut (TNO). Verktöget testades i ett pilotprojekt i samarbete med ett antal små och medelstora företag under ledning av specialister på arbetsmiljöområdet. Pilotprojektet gav en bättre förståelse för småföretagens behov och visade till exempel att många företag föredrog en färdig lösning framför en allmän vägledning och att de gärna ville ha ett verktyg som var skraddarsytt för deras behov. För att kunna utveckla skraddarsydda lösningar, vände sig MKB till TNO som är ett oberoende forskningsinstitut. Den nederländska regeringen beslöt sig för att medfinansiera utvecklingen och ytterligare ett pilotprojekt inleddes 2004 med målet att anpassa det digitala riskbedömningsverktyget för 20 olika branscher. Branscherna valdes ut i samarbete med MKB och utifrån en intresseförfrågan. Ett antal fokusgrupper med små och medelstora företag genomfördes tillsammans med ett antal experter på arbetsmiljöområdet för att godkänna de anpassade testversionerna.

Efter att pilotprojektet hade avslutats, tog man beslut om att inrätta en stödfunktion för det digitala riskverktyget. Forskningsinstitutet (TNO) lanserade verktöget på en speciell webbplats och blev även ansvarig för teknisk support och förvaltning av verktöget. En rad utbildningar anordnades för både arbetsmiljöexperter och anställda om hur man skulle använda verktöget. För att få

med alla organisationer på tåget, och för att få alla aktiva att ta ansvar för att använda verktyget i sin egen bransch, gav den nederländska regeringen i uppdrag att ta fram strategier för hur man skulle kunna underlätta för olika branscher att bli uppmärksam på verktyget och att använda det. Resultatet blev en strategi i fyra steg:

Utvecklingen av verktyget har fortsatt och för närvarande har 120 branscher utvecklat egna verktyg. Under tiden som projektet har pågått, har lagstiftningen inom arbetsmiljöområdet ändrats. Små företag med färre än 25 anställda är inte längre skyldiga att anlita en expert på arbetsmiljöfrågor för att få sina riskbedömningar godkända. I stället ska företagen fylla i ett frågeformulär som har godkänts av arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inom den egna branschen. Detta har gett ett relativt enkelt och billigt sätt för småföretagarna att uppfylla kraven om skriftliga riskbedömningar. Det blir också ett starkt incitament för att delta i nya anpassningar av riskbedömningsverktyget.

Utvecklingsarbetet som har inneburit att dryga 100 branscher har fått en skräddarsydd anpassning, har tagit mellan 5 och 6 år. Med tanke på att andra länder nu får en möjlighet att dra nytta av Nederländernas erfarenhet och att EU-OSHA nu marknadsför OiRA, kommer den fortsatta processen förmodligen att gå mycket snabbare. Det har inte varit möjligt att göra en uppskattning av de totala utgifterna som många olika aktörer har bidragit med, men den nederländska regeringens bidrag till de två pilotprojekten uppgår till totalt 3,5 miljoner Euro.

7.1.1 Brett samarbete

Arbetsmarknadens parter har en nyckelroll i arbetet med att godkänna ett branschspecifikt verktyg och det finns två sätt som ett verktyg kan godkännas på i Nederländerna. Verktyget kan antingen ingå i parternas kollektivavtal eller så gör parterna ett mer informellt godkännande på branschnivå. Båda sätten registreras på hemsidan för riskbedömning.

7.1.2 Statligt stöd, ett viktigt incitament

För att bidra till utvecklingen av it-verktyget, har den nederländska regeringen beslutat att bidra med 25 000 Euro varje år för marknadsföring och genomförandeinsatser (2010 - 2014). Informationskampanjen kommer att bestå av ett antal workshops med små och medelstora företag, broschyrer och artiklar för

att nå målgruppen. Det kommer även att genomföras reklamkampanjer för att öka medvetenheten om riskbedömningsverktyget och information om vilka skyldigheter småföretagare har enligt lagen.

7.1.3 Har de anpassade it-verktygen haft någon effekt på företagens riskbedömningar?

Det faktum att för närvarande totalt 171 olika sektorer har beslutat att utveckla ett skraddarsytt verktyg för riskbedömning, kan ses som ett tecken på att man lyckats med arbetet, trots att allt stödmaterial för riskbedömning inte är digitaliserat än (111 finns tillgängliga digitalt). Det finns dock ett antal andra indikatorer på goda effekter som till exempel att en egen hemsida för riskbedömning har haft totalt 1,6 miljoner besökare. Detta är ett stort antal med tanke på att Nederländerna är ett relativt litet land med cirka 800 000 företag. En annan viktig indikator på att man lyckats med marknadsföringen, är antalet nedladdningar av online-verktyg. Sedan januari 2005 då de första sektorspecifika riskbedömningsverktygen fanns att tillgå, har det varit 250 000 nedladdningar. Omkring 5000 exemplar hämtas varje månad i genomsnitt.

En annan viktig framgångsfaktor är de nya ändringarna i den nederländska arbetsmiljölagstiftningen (Arbowet) som har införts. De nya reglerna ställer inte längre kravet på företag med färre än 25 anställda, att anlita en arbetsmiljöexpert för att godkänna deras riskbedömning, vilket man gjorde tidigare.

Under 2010 genomfördes en brukarundersökning av it-verktyget. Undersökningen som omfattade totalt 5387 företag, visade att det fortfarande är en mycket stor andel av de minsta företagen som ännu inte har utvecklat ett eget riskbedömningsstöd trots all marknadsföring och tillgång till stödet.

Tabell 2: Andel nederländska företag som genomförde riskbedömningar under 2010.

<i>Antal anställda</i>	<i>Påbörjat en riskbedömning</i>	<i>Tagit fram en handlingsplan</i>	<i>Fullständig riskbedömning</i>	<i>Kunskap om riskbedömning</i>
2-9	39	67	26	58
10-25	74	83	60	74
26-49	68	78	53	79
50-99	90	89	80	86
>100	100	80	86	90

(Andel i procent) (andel av föregående kolumn)

Enligt undersökningen, så befinner andelen företag som har genomfört en fullständig riskbedömning (inklusive handlingsplan) i intervallet 26 procent och 86

procent. Om man antar att de företag som tillfrågats är representativa för den totala befolkningen och antal företag i Nederländerna, är det i snitt 60 procent av alla nederländska företag som har genomfört en riskbedömning. Eftersom hemsidan för riskbedömning både erbjuder vägledning av vanlig karaktär och ett interaktivt stöd, har det varit svårt att härleda nedladdningarna till det interaktiva stödet. Men skulle endast hälften av 250000 nedladdningar leda till genomförda riskbedömningar, innebär det att en fjärdedel av de avslutade riskbedömningarna kan härledas till det interaktiva stödet.

7.1.4 Framgångsfaktorer

Utifrån utvärderingar och diskussioner med de nederländska aktörerna kan man urskilja ett antal faktorer som anses ha betydelse för den positiva utvecklingen:

Tillgängliga och anpassade verktyg

Marknadsföring, utbildning och support

Arbetsmarknadens parter delaktighet (anpassning och spridning)

Statligt stöd och förändrade lagkrav

Flera utvärderingar pågår för närvarande både i Nederländerna och inom EU för att ta reda på hur it-verktyget har påverkat små och medelstora företag i arbetet med riskbedömningar. Teoretiskt skulle det kunna vara möjligt att beräkna kostnaden per företag för utveckling och användning av ett online-verktyg. Det i sin tur skulle göra det möjligt att fastställa ett riktmärke för andra länder som skulle kunna vara en användbar guide i planeringen för utvecklingen av liknande verktyg och de medel som krävs för att göra detta.

8. Sverige

Arbetsmiljölagen ställer krav på att alla företag som har minst en anställd ska genomföra skriftliga riskbedömningar på arbetsplatserna. Samtidigt tyder verkets inspektioner på att många företag inte gör bedömningar. Det finns också tecken på att de riskbedömningar som trots allt görs på småföretag kan vara otillräckliga. De har inte samma tillgång till expertis som större företag. På grund av begränsad kunskap inser de inte heller när de skulle behöva hjälp utifrån.

I Sverige finns det ungefär 950 000 företag och av dessa utgör ca 99 procent privata småföretag. Totalt anställer de minsta företagen med färre än 10 anställda över en halv miljon människor. Till det kommer alla ensamföretagare som har enskild firma. Räknar man in de lite större småföretagen med under 50 anställda kommer

man upp i 1,1 miljoner anställda i mindre företag vilket är fler anställda än i alla Sveriges storföretag tillsammans.

Småföretag verkar ha svårare än större företag att upptäcka risker i arbetsmiljön. IVL Svenska Miljöinstitutet, har gjort en utvärdering av olika typer av metoder för kemisk riskbedömning av småföretag inom grafisk industri och oorganisk ytbehandlingsindustri att bedöma kemiska risker. Utvärderingen visar att svenska företag anser sig behöva stöd för riskbedömning som är bransch- eller företagsanpassat, att stödet/metoden för riskbedömningen ska vara lätt att lära eller är självinstruerande. Företagen såg också gärna att stödet/metoden innehöll konkreta förslag på åtgärder och metoden täckte hela arbetsmiljöområdet, inte bara specifika sakområden som t ex. kemiska risker.

8.1 Vilka stöd behöver det lilla företaget?

Hösten 2009 genomförde Arbetsmiljöverket en utvärdering av den Europeiska arbetsmiljöveckan om riskbedömning som verket genomförde året innan. Målgruppen för utvärderingen var företag som hade fått ett inspektionsbesök under veckan och som hade minst åtta anställda vid inspektionstillfället. Intervjuer gjordes med personer som hade ett arbetsmiljöansvar, oftast vd eller motsvarande. Resultatet visar att småföretagen har svårt att hitta enkla och väl fungerande rutiner för att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete och de önskar sig tips och råd från Arbetsmiljöverket. De ser ett värde av att få ta del av andra företags erfarenheter, gärna goda exempel på hur man kan få till stånd ett väl fungerande arbetsmiljöarbete. Företagen visar också att de har behov av annat stöd som mallar, checklistor och verktyg gärna i digital form för att komma igång och att underlätta arbetsmiljöarbetet. Småföretagarna anser det viktigt att ha en stark och engagerad branschorganisation och att det finns en samsyn för att förändringar ska få större genomslag.

9. Skulle it-verktyget OiRA kunna underlätta för småföretagarnas arbete med riskbedömningar?

Arbetsmiljöverket genomförde under februari i år, en intressentanalys med olika målgrupper: yrkesgruppen frisörer, representanter från olika branschorganisationer och arbetsmarknadens parter. Varför valet föll på just frisörer berodde på att Cypern, som ingår i EU OSHA:s pilotprojekt, precis hade anpassat OiRA-verktyget till frisörbranschen och EU OSHA var behjälplig med att översätta verktyget till svenska. Det visade sig dock att Arbetsmiljöverket fick göra ytterligare justeringar av både språket och verktygets upplägg eftersom lagstiftningen skiljer sig åt mellan de olika länderna. Den cypriotiska versionen var också rätt komplex eftersom flera områden som el- och brandsäkerhet ingick i verktyget, områden som inte omfattas av Arbetsmiljöverkets tillsynsansvar. Denna

testversion, anpassad för yrkesgruppen frisörer, fick också fungera som exempel för branschorganisationernas representanter. Det tar ca 90 minuter att genomföra en riskbedömning av arbetsmiljön med hjälp det it-baserade verktyget OiRA.

9.1 Metod i tre steg

Arbetet med intressentanalysen delades metodiskt upp i tre steg:

- 1) Inbjudan med möjlighet att pröva på och bekanta sig med verktyget
- 2) Intressentmöte där IT verktyget OiRA presenterades, behov och synpunkter inventerades och diskuterades
- 3) Test av verktyget samt uppföljning med hjälp av ett utvärderingsformulär

9.1.1 Dialogmetod

Dialogmetoden för båda intressentmötena var att varva samtal i mindre grupp kring utvalda frågeställningar, för att sedan föra diskussionen vidare bland alla deltagare i storgruppen. Målsättningen var att genom erfarenhetsutbytet mellan intressenterna få fram erfarenheter ur olika synvinklar, samt både likheter och olikheter i uppfattningar.

9.2 Resultat

9.2.1 Frisörer

Samtliga frisörer i gruppen tyckte att OiRA-verktyget som idé kändes bra och modernt. Man såg att verktyget skulle kunna underlätta och uppmuntra till engagemang i det egna arbetsmiljöarbetet. Verktyget, som någon föreslog skulle kallas hjälpmedel, skulle också kunna användas för att medvetandegöra vikten av riskbedömningar och att avdramatisera arbetet med dom eftersom många frisörer tyvärr inte är medvetna om sina skyldigheter och möjligheter när det gäller arbetsmiljöfrågor. Verktyget skulle också bidra med att spara tid som man lägger på att söka på olika hemsidor efter regelverk och tips till förebyggande åtgärder och andras erfarenheter från till exempel arbetsmiljöinspektioner.

Några tyckte att OiRA-verktyget borde kortas ner medan andra tyckte att det i jämförelse med den tid det tar att genomföra en riskbedömning i dag, ändå skulle gå snabbare att använda OiRA som stöd.

9.2.2 Branschorganisationerna och arbetsmarknadens parter

Några av branschorganisationernas representanter och arbetsmarknadens parter var till en början skeptiska till OiRA-verktyget. Dels för att det redan finns liknade verktyg, dels för att verkligheten är mer komplex än vad verktyget visade och branscherna i sig skiljer sig mycket från varandra. Några organisationer har medlemmar från en enda yrkesgrupp medan andra har en mängd olika företag med vitt skilda yrkesgrupper och behov. Under diskussionerna framkom det dock att flertalet var positiva till en fortsatt utveckling och partssamverkan betonades. Det är viktigt med samarbetet inom EU, konstaterade både branscher och parter.

Precis som i gruppen med frisörerna, betonade man att OiRA skulle kallas it-hjälpmedel istället för verktyg. Flera uttryckte att exemplet med OiRA är ett gott initiativ och värt att inspireras av med sin ambition att vara användarvänligt. De menade att ett enkelt hjälpmedel med snygg layout ska eftersträvas.

På frågan om hur branschorganisationerna i dag arbetade med stöd och rådgivning, svarade de att riskbedömning inte var något känt begrepp hos företagen. Framförallt fanns det mycket att förbättra inom det psykosociala området där riskbedömningar närmast var obefintliga. Eftersom många av deras medlemmar var enmansföretag, var det också viktigt att hitta användarvänliga hjälpmedel. Vidare menade man att alla initiativ var välkomna eftersom de själva hade så få resurser, framförallt ansåg de att samverkan på europainivå var viktigt.

När vi ställde frågan om hur branschorganisationerna och arbetsmarknadens parter såg på ett samarbete kring OiRA så ansåg deltagarna att partssamverkan var oerhört viktigt. De medverkar gärna i ett samarbete men behöver resurser. Som Svensk Näringsliv sa, vill branscherna så vill vi. Någon ansåg att Prevent var en viktig part i samarbetet medan andra ansåg att AV skulle vara den naturliga spindeln i nätet.

Några röster som framkom gällande möjligheter i samarbetet kring OiRA, var att om det blir ett lättillgängligt verktyg och parterna på arbetsmarknaden stöttar arbetet, borde det vara möjligt att nå många och kanske även väldigt små företag. Genom EU-samarbetet skulle man även få en bild över hur det ser ut i Europa och en möjlighet till kompetensspridning mellan medlemsländerna.

Några gav uttryck för att OiRA kan ge utrymmer för olika möjligheter men ansåg också att verktyget inte skulle passa alla branscher. Man såg gärna att det fanns någon koppling mellan verktyget och de krav som ställdes utifrån Arbetsmiljöverkets regelstruktur. Styrkan i själva verktyget var att det var digitalt vilket underlättar att länka sig till andra dokument eller goda exempel som

eventuellt skulle behövas under riskbedömningsprocessen. *Med hjälp av interaktiva webbverktyg är det lätt att få skriftliga riskbedömningar som bara går att skriva ut. Bra om Arbetsmiljöverket har ett officiellt verktyg som vi alla kan hänvisa till.*

Andra röster om OiRA: Ja, visst finns det möjligheter. Just för att det är så pass lätt att komma igång ökar möjligheten att man faktiskt tar sig över tröskeln och startar en bedömning. Det är givetvis en styrka att kunna erbjuda en bransch-/yrkesanpassad produkt. Det bidrar nog till att man som småföretagare lättare tar till sig produkten. Särskilt om produkten skulle finnas i Arbetsmiljöverkets regi. Tyngden blir större än om verktyget t ex finns hos en av parterna eller hos Prevent. Prevent är i och för sig det näst bästa alternativet.

En annan möjlighet man såg var att parterna inom respektive branscher utvecklar verktyg för sina respektive områden gemensamt. Verktyget kunde vara en bas som skulle kunna öppna för andra frågeställningar som inte täcks in.

9.2.3 Sammanfattning

Sammanfattningsvis så visar intressentanalysen att det finns ett intresse för en vidareutveckling av OiRA-verktyget. Resultatet visar att det är viktigt att it-verktyget arbetas fram av fackmässigt kunniga inom ett visst yrke. Det finns mycket att göra för att medvetandegöra utan att skrämmanade flera av de som medverkade i testet. Till exempel betonade flera av frisörerna vikten av att ge handledning som uppmuntrar till en dialog kring arbetsmiljöfrågor på företagen.

Flertalet av branschorganisationernas representanter uttryckte att OiRA är ett positivt initiativ som är värt att inspireras av med sin ambition att vara användarvänligt. Flera av representanterna för branscherna delade åsikt med frisörerna när det gäller att byta ut namnet verktyg mot hjälpmedel, att det inte får ta för lång tid att genomföra och att verktyget i sig skulle ha en snygg layout, vara enkelt och kunna genomföras tillsammans med kolleger.

Branschorganisationernas representanter och parterna ansåg att samarbetet inom EU är viktigt och partssamverkan inför ett eventuellt utvecklingsarbete lyftes fram som väsentligt av de flesta och nödvändigt av några, där Arbetsmiljöverket sågs som en naturlig värd och koordinator.

Intressentanalysen visar att en klar majoritet är positiva till en fortsatt utveckling av OiRA. Hela intressentanalysen finns i bilagan.

10. Arbetsmiljöverkets möjligheter

För den part som önskar ingå i EU:S OiRA projekt, upprättas ett samarbetsavtal mellan EU OSHA och berörd part. Detta för att framförallt belysa och understryka

parternas olika roller och ansvar. Från EU OSHA har man också uttryckt att det skulle underlätta samarbetet med medlemsländerna om varje medlemsland utsåg en representant/organisation som en kontinuerlig kontakt i OiRA-projektet. Att ha kontakt med varje branschorganisation blir i långa loppet inte hanterbart om intresse skulle bli jättestort har EU OSHA aviserat.

10.1 OiRAs påverkan på Arbetsmiljöverkets it-plattform

Skulle Arbetsmiljöverket välja att bli en aktiv part i utvecklingen av OiRA-verktyg, påverkar avtalet inte verkets it-plattform eftersom EU OSHA hanterar drift, förvaltning, utveckling och användarstöd. Därmed finns inget resursbehov från IT-enheten varken på kort eller lång sikt. Antagandet bygger på att Arbetsmiljöverket inte har önskemål om att integrera systemet med egna system. Det är däremot viktigt att tydliggöra att ett eventuellt avtal inte heller får begränsa myndigheten från att utveckla liknande funktionalitet med andra samarbetspartners under avtalsperioden.

10.2 Juridiska aspekter

Arbetsmiljöverket har gjort en juridisk bedömning av det avtal som EU OSHA erbjuder sina medlemsländer. Enligt ett avtalsutkast som den juridiska enheten har granskat, så tillhandahåller EU OSHA server, helpdesk och utbildning till de parter som är intresserade av att utveckla/anpassa ett OiRA-verktyg. Enligt avtalet framgår att webb-verktygen som utvecklas ska publiceras på EU OSHA:s servrar. Det är ett krav att alla webb-verktyg som branschanpassas ska vara tillgängliga för alla och kostnadsfria för slutanvändarna. Ansvaret för innehåll och uppdateringar av innehåll skulle enligt avtalsutkastet från EU OSHA ligga på de nationella arbetsmiljömyndigheterna (i avtalet kallade INRS).

Det finns ca 150 företag i världen som arbetar med Risk Assessment och Health and Safety Assessment Series (OSHAS) med inriktning mot management. OiRA-verktyget konkurrerar med de leverantörer som har skapat program och priset på programvarorna ligger mellan 1 000 kr- 20 000 kr.

Några frågeställningar som skulle kunna bli aktuella om Arbetsmiljöverket skulle bli en samarbetspartner enligt avtalet:

- Arbetsmiljöverket ska erbjuda användarna ett kostnadsfritt IT-baserat verktyg för riskbedömningar m.m. och verktyget som avses är OiRA- *kan detta vara i strid med regler om upphandling.*

- Arbetsmiljöverket ska agera på en marknad där det redan finns privata aktörer som tar betalt för sina riskbedömningsverktyg - *kan detta leda till snedvriden konkurrens i strid med lag.*

Kan Arbetsmiljöverket utgå ifrån att de grundläggande reglerna om konkurrens och upphandling är beaktade genom att detta är ett EU-projekt? När man på EU-nivå startat ett sådant här projekt anser Arbetsmiljöverket att den övergripande lagligheten när det gäller konkurrens och upphandling måste ha varit frågor som behandlats. Motsatsen dvs. att man på EU-nivå skulle driva detta projekt trots att det strider mot konkurrens och upphandlingsregler är inte troligt. Arbetsmiljöverket har därför som utgångspunkt att de grundläggande reglerna gällande konkurrens och upphandling som är aktuella i ett detta uppdrag redan är beaktade.

Utöver detta finns det andra aspekter som har vissa juridiska kopplingar men kanske snarare handlar om lämpligheten att införa OiRA -verktyget i "egen regi".

- T ex. tillsynsaspekter, om ett företag har använt webb-verktyget där innehållet kommer från Arbetsmiljöverket, har verket då gett ett förhandsbesked om att inte ställa krav avseende detta?

EU OSHA understryker dock att it-verktyget inte ersätter företagets riskbedömningar i sig utan ska fungera som stöd i arbetet med att ta fram dom.

- Uppdateringsansvaret enligt OiRA-avtalet är omfattande och verket ska ha möjlighet att lägga tid och kostnader på detta.
- Skadeståndsansvar; om innehållet är felaktigt kan Arbetsmiljöverket drabbas av skadeståndsansvar.

Om Arbetsmiljöverket själv ska välja it-verktyg kan lagligheten och därmed möjligheten att direkt välja OiRA-verktyget ifrågasättas med hänvisning till lag om offentlig upphandling och konkurrenslagen. Arbetsmiljöverket anser dock att vissa grundläggande frågor om konkurrens och upphandling måste anses lösta eftersom uppdraget finns på EU-nivå.

En annan lösning skulle kunna vara att Arbetsmiljöverket får i uppdrag att använda OiRA-verktyget för att medverka i det europeiska samarbetet. Om detta sker så borde inte reglerna om offentlig upphandling utgöra något hinder.

11. Förslag till fortsättning

Sammanfattningsvis visar förstudien att it-verktyget OiRA mycket väl kan tillämpas som stöd för småföretag i Sverige för att göra kvalificerade riskbedömningar. Hur verktyget påverkar arbetsmiljön i stort är det för tidigt att uttala sig om, däremot kan man med hjälp av utvärderingar få svar på om småföretagen får det stöd som behövs för att utföra riskbedömningar av arbetsmiljön och följa utvecklingen på sikt.

IT-verktyget OiRA är utvecklat i linje med vad SAM föreskriver och är också ett verktyg som är lättillgängligt och kostnadsfritt för brukarna. För att kunna göra en tillfredsställande branschpassning, förutsätter det ett nära samarbete med arbetsmarknadens parter, branschorganisationer och småföretagare. Det förutsätter också ekonomiska incitament och en spindel i nätet och både Prevent och Arbetsmiljöverket har föreslagits av parterna. Ett annat alternativ är att följa den nederländska modellen där småföretagens branschorganisation har varit oerhört aktiv i utvecklingsarbetet, med starkt, ekonomiskt stöd och backup från regeringen. Den nederländska regeringen bidrar med 2 miljoner euro under en femårsperiod för att medverka till utveckling och anpassning av riskbedömningsverktyg. Pengarna har öronmärkts för aktiviteter som till exempel en egen webbsida för riskbedömning, brukarundersökningar och informationsinsatser. Det ekonomiska bidraget säkerställer en fortsatt utveckling och förvaltning av riskbedömningsverktyget anser man. Enligt de erfarenheter den nederländska regeringen har haft, är det viktigt att regering/myndighet inte är huvudaktör i samarbetet med parterna och branscherna, utan istället ger stimulerande incitament till de parter som vill och kan medverka i utvecklingsarbetet.

Arbetsmiljöverket förordar därför i första hand att arbetsmarknadens parter och branschorganisationer är drivande i utvecklingen av OiRA-verktyget i Sverige, enligt den nederländska modellen. Arbetsmiljöverkets roll skulle i så fall kunna vara att samordna och stötta parterna i detta arbete. Arbetsmiljöverkets kostnad för detta stöd kan beräknas till:

- Samordning och stöd till parterna (en årsarbetskraft): 1 Mkr/år

Om regeringen däremot vill att Arbetsmiljöverket ska ha huvudansvaret för införandet av OiRA-modellen behöver verket tillföras ytterligare resurser för detta med tanke på att annan kompetens än den som finns inom myndigheten i dag, behöver rekryteras för uppdraget. Dessutom bör man, innan man sätter verktyget i stor skala, räkna ut ett antal frågetecken. I förstudien har Arbetsmiljöverket diskuterat och testat verktyget på en liten grupp företrädare för

en yrkesbransch, men för att kunna dra några generella slutsatser om it-verktyget fyller småföretagarnas behov, behöver man testa det på ett större underlag och i flera branscher. Det finns också några juridiska aspekter som behöver behandlas i förhållande till frågor om skadestånd och tillsynsaspekter om Arbetsmiljöverket fick i uppdrag att vara samordnare och drivande i spridningen av OiRA-verktyget i Sverige.

Om regeringen väljer Arbetsmiljöverket som huvudman för marknadsföring och spridning av OiRA-verktyget, föreslår vi att regeringen ger verket i uppdrag att i ett två-årigt pilotprojekt:

- testa it-verktyget OiRA i större utsträckning och inom flera branscher, tillsammans med arbetsmarknadens parter och de branschorganisationer som är intresserade att medverka, för att kunna säkerställa att verktyget motsvarar småföretagarnas behov,
- utreda eventuella juridiska konsekvenser om Arbetsmiljöverket skulle vara en aktiv part i utvecklingen av it-verktyget OiRA, som t ex. samordnare med uppdateringsansvar för OiRA (t ex. i förhållandet till skadeståndsansvar och tillsynsaspekter),
- föreslå en organisation för den fortsatta utvecklingen av OiRA och redovisa kostnader för detta.

Den totala kostnaden för pilotprojektet uppskattas totalt till 13Mkr fördelat på följande aktiviteter:

- Utbildning/workshops: 500 000 kr/år
- Utveckling/anpassning av OiRA till ett antal branscher: 4 Mkr/år (fyra årsarbetskrafter) där Arbetsmiljöverket har en samordnarroll och stöd till parterna samt bidrar med expertkompetens
- Utvärdering av pilotprojektet inklusive utredning av vissa juridiska spörsmål samt förslag till organisation med kostnadsförslag för en eventuell fortsättning: 2 Mkr/år

Kostnaden för genomförande av pilotprojektet är inte planerat i tidigare tilldelade medel och kräver delvis annan kompetens (d v s nyrekrytering) än vad Arbetsmiljöverket tillhandahåller i dag.

12. Referenser

Arbetsmiljöverket 2009. *Uppföljning av EU-veckan 2009. Djupintervjuer bland företag inspekterade under EU-veckan 2008.*

EU OSHA 2010. *Kampanjmaterial.*

EU OSHA 2011. *Utvärdering av pilotprojektet OiRA.*

EU-kommissionen 21/2 2007: *Bättre kvalitet och produktivitet i arbetet: Gemenskapens arbetsmiljöstrategi 2007-2012.*

Europaparlamentet 2010. Policydepartment. Economy and scientific policies. *Implementation of the Directives on health and Safety Work as a Cost Factor.*

FöretagarFörbundet. *Sveriges småföretag. Värt att veta om Sveriges småföretag 2009.*

Marcet, André. 2010. Ministry of Social affairs and employment. *From lean on me to clean up your own backyard. A road to risk assessment tools in the Netherlands.*

13. Bilaga

Rapport

Intressentmöten

IT hjälpmedlet OiRA

Stockholm 2011-02-25

Lotta Trosell

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Uppdraget	5
Målgrupper för testet.....	5
<i>Småföretagarnas representanter – yrkesgruppen frisörer</i>	5
<i>Arbetsmarknadens parter och branschorganisationernas representanter</i>	6
Metod.....	6
<i>Metod i tre steg</i>	6
<i>Branschanpassat test</i>	6
<i>Dialogmetod</i>	6
Genomförande	6
<i>Inbjudan och rekrytering</i>	6
<i>Testkväll med frisörer</i>	7
<i>Utvärderingsformulär frisörer</i>	8
<i>Testmöte med arbetsmarknadens parter/branschorganisationer</i>	8
<i>Bakgrund</i>	8
<i>Utvärderingsformulär arbetsmarknadens parter/branschorganisationer</i>	9
Resultat.....	9
<i>Testkväll med frisörer</i>	9
<i>Utvärdering av frisörer</i>	12
<i>Utvärdering arbetsmarknadens parter/ branschorganisationer</i>	16
Slutsatser	21
Reflektioner	22

BILAGOR

1. *Inbjudan till testkväll för frisörer*
2. *Inbjudan till arbetsmarknadens parter/branschorganisationer - test IT hjälpmedel*
3. *Utvärderingsformulär frisörer*
4. *Utvärderingsformulär arbetsmarknadens parter/branschorganisationer*

Sammanfattning

Arbetsmiljöverket (AV) fick under hösten år 2010 i uppdrag av regeringen att bedöma möjligheten att införa ett IT-baserat verktyg för riskbedömning i Sverige. Målet med projektet är att utreda om det så kallade OiRA verktyget är lämpligt att använda i Sverige; Underlättar det för småföretagare? Som ett led i arbetet beslutade AV att erbjuda arbetsmarknadens parter, branschföreträdare och småföretagare att testa IT-verktyget för att kartlägga behov. Den här rapporten är en dokumentation av intressenternas synpunkter som har framförts dels i dialog på intressentmöten, dels via skriftliga utvärderingsformulär.

Yrkesgruppen frisörer valdes som pilot för testet. 21 frisörer anmälde sitt intresse, nio kom att delta. Utvärderingen visar att det finns ett intresse för att utveckla ett IT-verktyg, men frisörerna betonade att det borde kallas *ett hjälpmedel*. Frisörerna lyfte fram som väsentligt att IT-hjälpmedlet innehåller ett tydligt och till yrket anpassat språk med snygga bilder samt ger konkreta tips på åtgärder för att förbättra det egna företagets arbetsmiljö. Utvärderingen pekar på att IT-hjälpmedlet inte får vara omständligt och ta för lång tid, något som ansågs som en brist i testversionen.

Deltagarna var överens om att frisörer är en motiverad yrkesgrupp att jobba med sin arbetsmiljö sett ur ett olycks- och arbetsmiljöperspektiv, men att det många gånger affärsmässigt kan vara ett problem. Många småföretagare arbetar hårt för att kunna driva sin verksamhet med vinst. De anser sig inte ha tid och råd att prioritera arbetsmiljöfrågorna. Det finns mycket att göra för att medvetandegöra utan att skrämma inom yrkeskåren. Flera av frisörerna betonade vikten av att ge en handledning som uppmuntrar till en dialog kring arbetsmiljöfrågor på företaget. Intressentanalysen visar att yrkesgruppen frisörer tycker att IT-verktyget är en god idé som känns modern. *IT hjälpmedlet OiRA* kan med rätt utformning komma att underlätta och uppmuntra till engagemang i det egna arbetsmiljöarbetet.

20 representanter från arbetsmarknadens parter och ett antal branschorganisationer har lämnat sina synpunkter. Flera uttryckte att *IT-hjälpmedlet OiRA* är ett gott initiativ som är värt att inspireras av med ambitionen att vara användarvänligt. På intressentmötet som hölls med arbetsmarknadens parter och branschorganisationerna ventilerades en del problem som kan sammanfattas att verkligheten är komplex och branscherna skiljer sig mycket från varandra. Några organisationer har medlemmar från en enda yrkesgrupp, medan andra har en mängd olika företag med vitt skilda yrkeskategorier och behov.

Det betonades att ett IT-hjälpmedel bör ses som ett komplement till andra åtgärder i riskbedömningsarbete. Flera av representanterna från arbetsmarknadens parter och branschorganisationerna delade åsikt med frisörerna att:

- kalla IT-verktyget ett *hjälpmedel*
- IT-hjälpmedlet inte får ta för lång tid
- det ska gå att spara sina svar och fortsätta senare där man sist slutade
- det ska ha en snygg layout och enkelt språk
- IT- hjälpmedlet ska uppmuntra till att användas tillsammans med kolleger.

Representanterna ansåg att samarbetet inom EU är viktigt och partssamverkan inför ett eventuellt utvecklingsarbete lyftes fram som väsentligt, där Arbetsmiljöverket sågs som en naturlig värd och koordinator.

Intressentanalysen visar att en klar majoritet är positiva till en fortsatt utveckling av *IT- hjälpmedlet OiRA*.

Bakgrund

Arbetsmiljöverket (AV) har regeringens och riksdagens uppdrag att se till att arbetsmiljö- och arbetslagstiftningar följs. Målet är att minska riskerna för ohälsa och olycksfall i arbetslivet och att förbättra arbetsmiljön ur ett helhetsperspektiv, det vill säga både när det gäller fysisk, psykisk som social och arbetsorganisatorisk synpunkt.

AV fick under hösten 2010 i uppdrag av regeringen att bedöma lämpligheten och möjligheten att införa ett IT-baserat verktyg för riskbedömning i Sverige, i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Resultatet ska slutrapporteras till Regeringskansliet senast den 1 april 2011.

Den europeiska arbetsmiljöbyrån i Bilbao (EU-OSHA) har utvecklat ett IT-verktyg för riskbedömning som medlemsländerna kan få ta del av kostnadsfritt. Verktyget är ett led i den europeiska strategin för hälsa och miljö som bland annat har som mål att minska antalet arbetsolyckor och att reducera administrativa kostnader för småföretagare.

Projektmålet är att utreda om det är:

1. lämpligt att använda det så kallade OiRA verktyget i Sverige; Underlättar det för småföretagare? Blir riskbedömningarna bättre (enligt AV:s bedömning)?
2. möjligt att använda OiRA i Sverige (vad säger t ex lagstiftning)?

Arbetsmiljöverket beslutade att erbjuda arbetsmarknadens parter, olika branschföreträdare samt småföretagare att testa IT-verktyget för att kartlägga behov och synpunkter.

Uppdraget

Företaget Acumenta AB fick genom konsult Lotta Trosell uppdraget att planera, genomföra och dokumentera intressentmöten, samt med hjälp av dessa intressenter utvärdera om det befintliga IT-stödet för riskbedömning som den europeiska arbetsmiljöbyrån tagit fram, kan vara lämpligt att anpassa och utveckla vidare för svenska förhållanden.

Intressentanalysen skulle genomföras under februari månad med två målgrupper, dels med yrkesgruppen frisörer, dels med branschorganisationernas representanter. Den här rapporten beskriver metod, genomförande och resultatet av intressentanalysen.

Målgrupper för testet

Två målgrupper valdes ut för att genomföra testet av IT-verktyget:

Småföretagarnas representanter – yrkesgruppen frisörer

Frisörer tillsammans med hudterapeuter anmäler oftare belastningsskador än andra yrken. Vanliga orsaker till skador är påfrestande arbetsställningar och repetitivt arbete. Även hudöverkänslighet och allergier som orsakats av kemikalier är vanligt. Arbetsmiljöverket gjorde bedömningen att yrkesgruppen frisörer därför skulle kunna vara en väl motiverad grupp med värdefulla erfarenheter för att testa det IT verktyg som arbetats fram i Cypern, men nu med hjälp av en svensk översatt version.

Arbetsmarknadens parter och branschorganisationernas representanter

Arbetsmarknadens parter och ett antal branschorganisationer med representanter för arbetet med arbetsmiljöfrågor inbjöds att testa, diskutera och lämna synpunkter med utgångspunkt från projektets frågeställning:

- Är det lämpligt att använda det så kallade OiRA verktyget i Sverige; Underlättar det för småföretagare?

Metod

Metod i tre steg

Arbetet med intressentanalysen delades metodiskt upp i tre steg:

1. Inbjudan med möjlighet att pröva på och bekanta sig med verktyget
2. Intressentmöte där IT-verktyget OiRA presenterades, behov och synpunkter inventerades och diskuterades
3. Test av verktyget samt uppföljning med hjälp av ett utvärderingsformulär

Branschanpassat test

OiRA är i grunden ett generellt IT-verktyg för riskbedömning och kan, om man vill, anpassas till specifika branscher. Cypern hade redan gjort en anpassning till hårfrisörbranschen och deras version översattes till svenska av EU OSHA. Arbetsmiljöverket fick justera IT-verktyget ytterligare inför testet eftersom lagstiftningen skiljer sig åt mellan länderna. Denna testversion, anpassad för yrkesgruppen frisörer, fick också fungera som exempel för branschorganisationernas representanter.

Dialogmetod

Dialogmetoden för båda intressentmötena var att varva samtal i mindre grupp kring utvalda frågeställningar, för att sedan föra diskussionen vidare bland alla deltagare i storgruppen. Målsättningen var att genom erfarenhetsutbytet mellan intressenterna få fram erfarenheter ur olika synvinklar, samt både likheter och olikheter i uppfattningar.

IT-verktyget skulle användas som ett levande exempel där Arbetsmiljöverkets informatör gjorde en egen värdering av ”Salong Helena”, för att visa hur verktyget var tänkt att användas.

Genomförande

Inbjudan och rekrytering

Cirka 500 frisörer fick inbjudan till företagets/salongens postadress att delta i testet (bilaga 1). 12 personer anmälde sitt intresse via detta utskick.

Acumenta gjorde därefter en riktad inbjudan via personliga e-postbrev/telefonsamtal till ett 20-tal frisörer. Inför testkvällen den 8 februari hade 21 frisörer anmält sitt intresse att delta.

Till branschorganisationerna gick en inbjudan via e-post till kontaktpersoner och ansvariga för arbetsmiljöfrågor (bilaga 2). 23 personer anmälde sitt intresse att delta.

Samtliga som anmält sig fick personliga svarsmail från Acumenta. En vecka innan intressentmötet fick anmälda deltagare en webblänk där möjlighet gavs att bekanta sig med testversionen av IT-verktyget för frisörer.

Testkväll med frisörer

Åtta deltagare kom till testkvällen den 8 februari klockan 19.00-21.00 (flera av de anmälda deltagarna ringde sena återbud med anledning av influensa). Mötet ägde rum på Scandic Sergel Plaza i Stockholm. Deltagarna representerade frisersalonger med allt från enmansföretagare som hyr ut stolar, till företag med ett hundratal anställda.

Kvällens mötesvärd Lotta Trosell hälsade välkommen och presenterade dagens program:

- Bakgrund till projektet
- Presentation deltagare
- Presentation av IT-verktyget
- Erfarenheter och diskussion
- Utvärdering av test & återkoppling

Projektledare Solfrid Nilsen gav en bakgrund till projektet, regeringsuppdraget och några fakta kring arbetsmiljöfrågor för yrkesgruppen frisörer.

Därefter presenterade sig deltagarna för varandra och de fick delge sina reflektioner kring frågeställningen ”Vad tänker du på när du hör ordet arbetsmiljö?”.

Under programpunkten ”Presentation av IT-verktyget” var planen att koppla upp på internet till testversionen för frisörer. Med utgångspunkt från webben skulle Arbetsmiljöverkets informatör Helena Westlund presentera upplägget och exemplifiera hur frisören kan jobba med att bedöma och värdera sin egen salongs arbetsmiljö med hjälp av de frågor som ställs i verktyget. Nu visade det sig så olyckligt att webbdomänen, som finns i Bilbao, hade stängts på grund av en säkerhetsrisk. Helena Westlund fick därför improvisera och presenterade IT-verktyget, dels genom att rita på White board, dels genom att muntligt förklara till några bilder på storbildsskärmen. Efter denna genomgång följde samtal runt borden och inventering av synpunkter kring fyra frågeställningar:

- Vad utmärker en bra arbetsmiljö i en frisersalong?
- Hur bedömer ni risker på din salong/ditt företag idag?
- Vilka egna erfarenheter har ni av hälsorisker/problem?
- Vad utmärker ett bra stöd som kan underlätta för er i ert eget arbete för att få en bra arbetsmiljö?

Samtliga deltagare var engagerade och deltog aktivt med att ge synpunkter och dela med sig av sina erfarenheter. En sammanfattning av deltagarnas synpunkter ges under avsnittet *Resultat*.

Kvällen avslutades med instruktioner för hur genomförandet av utvärderingen skulle gå till. Deltagarna ombads gå hem och testa sin egen verksamhet, och därefter fylla i ett digitalt utvärderingsformulär att återsändas till Acumenta.

Utvärderingsformulär frisörer

Ett utvärderingsformulär skickades till deltagarnas e-postadresser (bilaga 3) några dagar efter testkvällen.

Projektgruppen beslutade att även ge de deltagare som var anmälda, men sedan inte deltog på testkvällen, möjlighet att testa och utvärdera. Ett separat utskick gick till dessa. En person nappade på detta. Totalt deltog därmed nio frisörer i utvärderingen.

Ett par av deltagarna skickade in sina synpunkter via utvärderingsformuläret medan några bad att få meddela sina svar/synpunkter via telefonsamtal. Resultatet av utvärderingen finns under avsnitt *Resultat*.

Testmöte med arbetsmarkandens parter/branschorganisationer

20 deltagare närvarade på ett möte som hölls den 10 februari klockan 13.00-15.00 i Arbetsmiljöverkets lokaler vid Lindhagens plan i Stockholm. Deltagarna representerade:

- Teknikföretagen
- Trä- och möbelföretagare (TMF)
- Arbetsgivarverket
- Sveriges kommuner och landsting (LRF)
- Plast- och kemiföretagen
- Transportgruppen
- Unionen
- Akademikerförbundet Saab Avitronica
- Elektriska Installatörsorganisationen (EIO)
- Landsorganisationen (LO)
- Tjänstemännens centralorganisation (TCO)
- Svensk Handel
- Frisörföretagarna
- Sveriges Ingenjörer
- Svenskt näringsliv
- Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)
- Handelsanställdas förbund

Projektledare Solfrid Nilsen hälsade välkommen och lämnade sedan över ordet till mötesledare Lotta Trosell som presenterade upplägget för dagens möte:

Bakgrund

- Presentation av IT verktyget
- Erfarenheter & diskussion
- Gemensam sammanfattning
- Utvärdering & återkoppling av test

Solfrid Nilsen gav en inledande presentation med bland annat bakgrunden till det uppdrag som regering och riksdag gett Arbetsmiljöverket, några fakta kring EU:s arbetsmiljöstrategi samt ett exempel från Holland.

Deltagarna fick till uppgift att förutom att presentera sig själv/sin organisation också ge en reflektion kring frågan; Vilken var din första spontana reaktion när du fick höra talas om IT-stödet/verktyget? Under denna presentationsrunda framkom många synpunkter, både positiva och mer skeptiska. Dessa finns redovisade under avsnittet *Resultat*.

Därefter följde en presentation av informatör Helena Westlund som den här gången hade tillgång till IT-verktyget via en länk till Bilbao.

Deltagarna ombads att byta erfarenheter med sin närmaste bordsgranne kring frågeställningarna:

- Hur väl känt är begreppet riskbedömning hos företagen inom din organisation?
- Hur arbetar din organisation med stöd och rådgivning?

Efter några minuters samtal i de mindre grupperna ombads deltagarna att dela med sig av vad som sagts runt bordet till alla deltagare i storgruppen. Synpunkterna dokumenterades och finns redovisade under avsnitt *Resultat*.

Det var dags för en kortare paus. Deltagarna ombads att sätta sig på en ny plats runt bordet för att på så sätt få nya samtalsgrannar vid sin sida. Frågeställningarna var nu:

- Vill ni utveckla verktyget?
- Hur kan vi samarbeta?

Det var en engagerad grupp av representanter från arbetsmarknadens parter och deltagande branschorganisationer. Tiden blev knapp så programmet fick komprimeras för att kunna avsluta mötet på utsatt tid. Deltagarna ombads att gå hem för att testa och fundera vidare för att några dagar senare få ett utvärderingsformulär tillsänt sig.

Utvärderingsformulär arbetsmarknadens parter/branschorganisationer

Ett utvärderingsformulär skickades till deltagarnas e-postadresser (bilaga 4), för möjlighet att skicka in sina/organisationens synpunkter. 11 personer svarade på detta utskick.

Resultat

Testkväll med frisörer

Samtliga frisörer i gruppen tyckte att OiRA-verktyget som idé är bra och känns modernt. Det kan komma att underlätta och uppmuntra till engagemang i det egna arbetsmiljöarbetet. Verktyget, som några föreslog skulle kallas *hjälpmedel*, kan också användas för att medvetandegöra, eftersom alla frisörer tyvärr inte är medvetna om sina skyldigheter och möjligheter när det gäller arbetsmiljöfrågor. Det kan också vara tidsbesparande eftersom flera av deltagarna verkade använda en hel del tid att söka på nätet efter regelverk, tips till förebyggande åtgärder och andras erfarenheter från t ex inspektioner.

Några tyckte att IT-hjälpmedlet borde kortas ner medan andra ansåg att det i jämförelse med den tid det tar att genomföra en riskbedömning idag, ändå skulle gå snabbare med ett IT-hjälpmedel. Mötets mening var att frisörer i allmänhet är motiverade att jobba med sin arbetsmiljö på grund av de hälsorisker som är förknippade med yrket. Här menade deltagarna att man i instruktionerna kan ge en handledning som uppmuntrar till en dialog mellan chef och anställda, alternativt kolleger som hyr

stolar av ansvarig för salongen. Här följer en sammanställning av de svar och synpunkter som framkom under kvällens dialog:

Fråga 1: Vad tänker du på när du hör ordet *arbetsmiljö*?

- Lugn och ro
- Trevligt
- Viktigt eftersom det är där man är – i salongen
- Först tänker jag tråkigt, tungt och kostar pengar – sen tänker jag att vår personalen bra så är det bra
- Jag tänker att inte alla lokaler är gjorda för att bedriva frisörverksamhet
- Jag tänker att man ska följa lagen – finns det en lag ska den följas
- Bra att det görs kontroller och uppmärksammas
- Det är väldigt olika hur insatt man är i arbetsmiljöfrågor, tyvärr struntar nog ganska många i det.

Fråga 2: Vad utmärker en bra arbetsmiljö i en frisersalong?

- Att man följer regelverket
- Man ska kunna tala med sin kollega i samtalston
- Det är olika – vi har som policy att inte tala med varandra när vi arbetar med kund
- Skön musik – men smaken är olika och beroende på vilken kundgrupp man riktar sig till. På mitt företag kan vi ha olika typ av musik beroende på vilken typ av salong det är
- Jag tycker både ljud och ljus är viktigt (det finns regelverk för det)
- Det ska vara rent och snyggt – ett tydligt kundperspektiv
- Mår personalen bra så blir det en bra arbetsmiljö
- Dålig personalpolitik skapar ingen bra arbetsmiljö
- Det psykosociala är viktigt och frisörer är bra på det
- Mår en person dåligt kan det förstöra en hel frisersalong – relationerna är jätteviktiga
- Frisörer är en flexibel och anpassningsbar yrkesgrupp och många drivs av ”kall”
- Det är viktigt att fånga upp skador i tid – många arbetar tills de inte kan stå på benen.

Fråga 3: Hur bedömer ni risker på din salong/ditt företag idag?

- Vi går en rond och kommer fram till en handlingsplan
- Dialogen mellan chef och anställda/de som hyr stolar är viktig
- Vi hämtar material från nätet – kollar på tidigare inspektioner

ACUMENTA

- Vi har jobbat mycket med ergonomi – haft ergonomer som studerar när våra frisörer jobbar och vi har skaffat ergonomisk utrustning
- Det finns med i utbildningen
- Viktigt att jobba med kost och hälsa i förebyggande syfte
- Vi hämtar kunskap genom Frisörföretagen – hämtar info själv eller får det skickat till oss, ibland blir vi inbjudna till träffar
- Man blir lätt hemmablind – kan vara svårt att göra en handlingsplan själv – erfarenhetsutbyte/tips från hur andra gjort/löst problem är viktigt
- Vi googlar – det finns mycket tips på nätet.

Fråga 4: Vilka egna erfarenheter har ni av hälsorisker/problem?

- Frisörer är hälsomedvetna
- Eftersom många av oss drivs av ett kall så jobbar vi för mycket och kanske när man är sjuk. Det går en tid men sen kommer de allvarliga skadorna – kroppen säger ifrån
- Att jobba och medvetandegöra kring vikten av både fysisk och psykisk hälsa är A och O i vårt yrke
- Förebyggande hälsovård i form av gym, massage, yoga osv är viktigt.

Fråga 5: Vad utmärker ett bra stöd som kan underlätta för er i ert eget arbete för att få en bra arbetsmiljö?

- Ett sådant här hjälpmedel är värt att satsa på och utveckla
- Kalla det hjälpmedel istället för verktyg
- Jag saknade säkerhetsbiten (hot, våld) och miljöfrågor som kan kopplas till arbetsmiljö
- Det är för långt, det får inte ta för lång tid eller vara för omständligt
- Samtidigt går detta mycket fortare än vad en riskbedömning tar, det kan vara ett bra hjälpmedel till våra riskbedömningsronder
- Jag ser det som ett bra hjälpmedel att kunna föra en dialog på salongen, man kan föreslå hur man kan arbeta med det också, betona dialogen och den gemensamma analysen
- Det här känns modernt, det kan ligga som en version på hemsidan och att det kommer upp när man söker på Google
- Det kan gärna stå hur lång tid det tar att arbeta igenom programmets olika delar, kanske kan man ta en del i taget
- Betona att arbeta i team med arbetsmiljöfrågan – samverka med varandra
- Det är en god idé, på rätt väg
- Bra med tips, goda exempel till handlingsplan/åtgärdsprogram.

Utvärdering av frisörer

Kan IT-hjälpmedlet OiRA underlätta för dig som företagare?

- Ja, det blir som en checklista – en påminnelse om vad man måste göra
- Ja, men man måste förtydliga att det är ett hjälpmedel – inte en kontroll. För att det ska underlätta måste det vara mycket enklare att använda och mer relevanta frågor. Det ska vara lättåtkomligt. Det finns idag många Face Book-sidor för frisörer, där kan man erbjuda hjälpmedlet.
- Ja, ett bra verktyg som är lätt att få personalen att förstå vikten med arbetsmiljöarbetet
- Ja, men det måste vidareutvecklas för att bli än mer lättarbetat
- Enkelt och lättillgängligt för IT-användare, går att spara o få kontinuitet.

Synpunkter på upplägget av IT-hjälpmedlet OiRA i sin helhet

- Det är för långt tidsmässigt (frisörer som är småföretagare och som inte har administratörer har mycket lite kontorstid). Man bör även inledningsvis tala om ungefär hur lång tid hjälpmedlet tar så att man verkligen kan avsätta den tiden. Att logga in och ut, d.v.s. avbryta för att sedan kunna fortsätta vid senare tillfälle skulle vara bra
- Det måste vara enkelt att läsa och snygga bilder för att frisörer ska nappa på detta. Det ska gå att börja med hjälpmedlet, kunna spara och sen gå in och fortsätta vid ett senare tillfälle. Det var rörigt ibland så som det var nu. Gärna en checklista där man kan bocka av
- Kan kännas något tidskrävande framförallt för personer med mindre datavana
- Bilder från schamponeringar stämmer mycket dåligt med normen för schamponeringar. Tidslängden måste tydliggöras. Det tar ca 45 min att ögna igenom materialet, lägg därtill den tid det tar att seriöst sätta sig in i frågorna
- Struktur och språk går att göras bättre, vissa stavfel och i yrkesspråket finns felaktigheter. Tidsåtgång är ok. Det går snabbt efter övning.

Ska något tas bort? Om så, vad?

- Frågan om förkläden för att vi inte skall blöta ner oss. Vi kommer nära oavsett förkläden.

Saknar du något? Om så, vad?

- Det skulle vara bra att ha ett komplett verktyg för arbetsmiljö samt brand kanske även miljö
- El, sladdar, kontakter etc. Samt brandsäkerhetsfrågor, värmeljus lyktor fönar/hårspray.

Konkreta förslag på ändringar/tillägg i befintlig testversion

- Personalfrågor är viktigt och en liten del skulle kunna handla om bl a säkerhet (hot, våld, brand). Som konstaterat är kommunikation med personalen (oavsett storlek på grupp) väldigt viktigt samt hälsofrågor. (Kost, träning/motion, ergonomi)
- Under förberedelse är det viktigt att tala om hur lång tid det tar, att det går att börja, spara och sedan fortsätta senare. Det är viktigt att man redan från start förstår att detta är ett stöd och eget hjälpmedel. Den första reaktionen är nog att det är någon slags kontroll som ska skickas in

ACUMENTA

- Jag reagerade speciellt på frågorna under ”Luftkvalitet”, ”Handskar” och ”Förkläde”. De är inte relevanta, alla vet väl t ex att det ÄR hälsoproblem p g a dålig luft när man använder kemiska preparat. När det gäller handskar handlar det mer om vikten av att *byta* handskar. Det finns en massa detaljer som man måste gå igenom för att det ska bli bra
- Under *Handlingsplan* så gäller konkreta tips (t ex Air Wall, sätta in dragskåp – viktigt att få veta vad som kan hjälpa mig). Det måste finnas en återkoppling till frågan där man var – vad ska jag konkret göra för att det ska bli bättre? Det kanske skulle vara bra med en knapp så att åtgärder som är utförda registreras
- Det är viktigt att vi redan under avsnitt *Förberedelse* får en hint om hur mycket tid detta kan ta
- Under avsnitt *Förebygga arbetsskador*; Kanske kompletteras med frågor om fönhantering. Under avsnitt *Kemiska hälsorisker*; Egna parfymers skall ingå i arbetsmiljötänk/värdegrundsarbetet men inte förbjudas. Avsnitt *Utvärdering*; Ta bort förklädesfrågan. Annars OK
- Under *Skapa ett bra arbetsklimat och minska stressen*; Tidsåtgång för snålt tilltagen för varje behandling p.g.a. lönsamhetskrav. Detta är det största stressmomentet idag. Pris i förhållande till tid o materialkostnad minskar stressen
- Under *Olyckor*; Instruktioner vid brand kan vara bra att veta.

Upptäckte/lärde du dig något nytt med hjälp av IT-hjälpmidlet OiRA?

- Att vi ligger bra till, en bekräftelse på att vi arbetar bra idag även om vi kan finslipa lite saker
- Nej, jag reagerade mest på konstiga frågor. Vårt största problem idag är att unga människor inte vågar bli frisörer för att det är så förknippat med dålig arbetsmiljö, olyckor och skador. Inte skrämmande! Ett exempel; Kan man låna/hyra en luftmätare? Det skulle vara bra att tipsa om, så kan frisören själv kolla sin salong. Kanske mycket onödigt oro också... Men jag är FÖR en utveckling av ett sådant här hjälpmedel och hjälper gärna till!
- Ja, har kanske inte tidigare förstått att arbetsmiljöarbetet var så pass omfattande
- Vi lärde oss att ingenting kan tas för givet och nu hittar vi de viktiga paragraferna
- Jag har genomgått liknande, men bra med IT.

Gick du igenom hjälpmedlet ensam eller tillsammans med kolleger?

- Gick igenom verktyget både ensam samt med del av personalen
- Jag gick igenom IT-hjälpmidlet med min kollega.

Övriga synpunkter, tips och idéer

- För att kunna hålla en god arbetsmiljö krävs det ett stort mått av kapital. Branschen är inte så inkomstbringande som man skulle önska. Många lågprissalonger som finns, gör det svårt att hålla de priser som är möjliga för överlevnad. Då är det just säkerhet och miljö som får vika på foten. Vi är ju beroende av kunder och de väljer lågpris framför salonger som har god arbetsmiljö och värnar om personal och kunders välbefinnande. Inte alla, men många
- Att man ska kunna gå in och redigera samt ändra i handlingsplanen
- Testverifikationen hade i handlingsplanen både engelska och svenska blandat?

ACUMENTA

- Skulle vilja ta upp några av miljöfrågorna med värden, såsom kyla i lokalen, musikstudio i källaren och ventilationen som vi undrar över (mycket damm i lokalen)
- Övriga idéer lär komma när vi blir duktigare på att utvärdera oss själva och göra riskbedömningar. Hoppas på en uppföljning om kanske tre månader. Vill gärna ta med mig en kollega om det blir en fortsättning/uppföljning.

Referensgrupp

Fem av frisörerna har anmält sitt intresse för att delta i en referensgrupp inför ett eventuellt fortsatt utvecklingsarbete.

Möte med arbetsmarknadens parter/branschorganisationer

Det framkom att det var flera av deltagarna som till en början hade varit skeptiska till IT-verktyget. Dels för att det redan finns liknade, dels för att verkligheten är så komplex och branscherna skiljer sig så mycket från varandra. Några organisationer har medlemmar från en enda yrkesgrupp medan andra har en mängd olika företag med vitt skilda yrkesgrupper och behov. Under mötets gång framkom dock att flertalet var positiva till en fortsatt utveckling och partssamverkan betonades. Det är viktigt med samarbetet inom EU, menade branschorganisationernas representanter.

Precis som i gruppen med frisörerna lyftes fram att det skulle kallas *IT-Hjälpmedel* istället för verktyg. Flera uttryckte att exemplet med *IT hjälpmedlet OiRA* är ett gott initiativ och värt att inspireras av med sin ambition att vara användarvänligt. De menade att ett enkelt hjälpmedel med snygg layout ska eftersträvas.

Samtidigt med presentationsrundan ombads deltagarna att delge sin första spontana reaktion när de hade fått höra talas om *IT-Hjälpmedlet OiRA*.

Några kommentarer om *IT-hjälpmedlet OiRA* som hördes var:

- Min första reaktion var; ”Hur långt kan man gå i branschspecifikation? Jag tror inte på företagsanpassning
- Jag var skeptisk till att börja med. Man måste tänka på vikten av den sociala dialogen. Det får inte bli ett ensamjobb framför datorn. Viktigt att involvera de regionala skyddsombuden. Man får inte tappa frågor som; hur man bedömer ensamarbete/sociala frågor
- Jag är positiv men skeptisk om detta skulle kunna vara något för oss som arbetar inom offentlig sektor
- Det var lätt att gå igenom. Det ska vara enkelt och anpassat till den verklighet där företagaren finns. Det var svårt att komma till handlingsplanen
- Först var jag skeptisk, funderade på patientsäkerheten. Men alla metoder för att underlätta är värdefulla att fundera vidare kring
- Det är i de små företagen som de största riskerna finns. Det kan vara en hjälp på vägen. Positivt och användbart
- Det kan vara startpunkten på något nytt och användbart. Vi måste fortsätta att jobba med det. Bra initiativ
- Frisörer är glada att det görs något för dem. Datorn är en möjlighet med datortillgången kan vara ett problem
- Jag tror man kan se det här som ett bara komplement. Jag tror på branschnivå
- Testversionen har en hög ambition. Är den för hög? Det är ”aptitligt”
- Det finns redan mycket avancerade riskbedömningsverktyg för kemiska risker. Det är en djungel. Jag är nyfiken och intresserad av hur man kan ta fram ett användarvänligt hjälpmedel

- Min första reaktion var ”kul” men det finns ju redan”. Jag tror att varje bransch/organisation/yrkesgrupp måste skapa sin egen profil.

Diskussion fördes vidare kring frågan:

Hur arbetar din organisation med stöd och rådgivning?

Erfarenheter som hördes i gruppen var:

- Riskbedömning är inte så känt hos våra företag
- Vi hinner inte med att hjälpa alla våra medlemmar
- Inom det psykosociala området finns mycket att önska
- Vår bransch består av 76 procent enmansföretag så jag ser det som nödvändigt att hitta användarvänliga hjälpmedel
- Riskvärdering är viktigt
- Alla initiativ är bra för vi har få resurser
- Samverkan på europainivå är viktigt
- Om företagen vore medvetna skulle självkontrollen vara bättre

Om verktyget

Synpunkter som framfördes på den befintliga testversionen:

- Berätta om hur lång tid det tar redan i den inledande instruktionen. Man bör kunna genomföra det i omgångar. Första gången plus andra gången, som en ”skyddsronn på nätet”
- Information är viktigt, det är en partsgemensam fråga
- Förmedla det som finns. Intressant det som är gömt i mjukvaran
- Jag är osäker på modellen med frågor. Frågor styr vilka risker som finns
- Vi har 90 000 enmansföretag – utmaningen är att få företagen att göra det. Det tar tid
- Öppna ingångar – inte bara ja- och nej-frågor
- Jag tror inte det finns en lösning utan flera
- Ta in risker utifrån, vad är värst?
-

Avslutningsvis samtalades kring frågeställningarna:

Vill ni utveckla verktyget? Hur kan vi samarbeta?

Några röster som hördes var:

- Partssamverkan är jätteviktigt
- Prevents paraply
- Resurser är ett viktigt incitament
- Parterna är villiga men behöver resurser
- Jag ser det här som ett bland flera spår
- Man måste tänka på att flera yrkesgrupper täcks inom en bransch
- Vill branscherna så vill vi (Svenskt Näringsliv)
- Det är lättare om AV är spindel i nätet (värd)

Utvärdering arbetsmarknadens parter/ branschorganisationer

Här följer en sammanställning av de synpunkter som inkom via den utvärderingsenkät som skickades till deltagarnas e-postadresser efter mötet.

Synpunkter på IT-hjälpmedlet OiRA i nuvarande försök med frisörexemplet:

Arbetsmarknadens parter:

- Språket behöver göras enklare, t.ex. rättsliga och politiska referenser. Annars tycker jag att det var ett helt ok upplägg, tror att även någon som inte jobbar med riskbedömning kan förstå, speciellt om det är direkt kopplat till den egna branschen
- Tycker att hjälpmedlet verkar funktionellt i vissa branscher där det finns mindre arbetsgivare

Branschorganisationernas representanter:

- Bra att det tas fram. Det bör finnas en basdel med vissa allmängiltiga frågor som alla måste besvara (t. ex om ergonomi, missbruk och stress) och sedan kan man ha mer specifika områden som varierar mellan branscher
- Exemplet med frisörer är ju ett relativt okomplicerat fall. Man behöver kanske få in avvikelser (som kan finnas om man inte ser ut precis som exemplet). Jag efterlyser möjligheten att relativt opåverkad kunna gå igenom ett antal riskbedömningsscenarios, annars blir ju framtagandet av bedömning beroende på hur man kan beta av verksamheter/branscher. Tiden man behöver lägga ner tror jag är viktig. Hellre komma igång med delar och slutföra efter hand. Sedan tror jag frågan ”vad gör jag 2:a 3:e 4:e gången?”, är oerhört viktigt (det får inte vara nödvändigt att starta från scratch varje gång)
- Bör vara per bransch och ha med frågor som är specifika för respektive bransch samt ha med frågor som uppmuntrar till att identifiera specifika frågor för respektive organisation som använder verktyget
- Jag anser det vara ett bra upplägg rent pedagogiskt. Bra med de inledande förklaringarna. Tidslängden är naturligtvis utmaningen; kanske kan man lösa det genom att man kan spara för att sedan fortsätta. Då tror jag utsikterna att få fler att verkligen använda det växer
- Jag tycker att materialet är bra. Lätt att förstå och informativt
- Det går säkert att anpassa till vilken verksamhet som helst. Bara branschen får vara delaktig kan det bli riktigt bra
- Jag gillar produkten. Den är lugn i sin layout, tydlig och lättanvänd. Utmärkt med länkarna till AFS. Språket är ganska byråkratiskt och kan bli smidigare. Ordval kan bli bättre. Upplägget är bra även om det haltar på vissa ställen, tidslängden är bra. Avsnitten om hudpåverkan och kemikalier är inte helt bra. Lite knepigt med avsnittet om sittstolar, vad är chansen att denna risk uppstår? Vad för slags allvarlighetsgrad har skadan?
- Jag tycker att principen är bra. Verktygets verkar ha den flexibilitet som krävs, men det har inte varit möjligt att utvärdera flexibiliteten. Den grundläggande tanken, som jag uppfattat den, att få hjälp med att identifiera risker, att en åtgärdsplan tas fram, samt att det hela tiden finns hjälp att hämta angående regelverk och gärna goda exempel är mycket bra. Detta gäller även på större företag, speciellt om man lägger in ett ordentligt avsnitt avseende den psykosociala delen. Den enda kritik jag har, trots att jag vet att verktyget inte är färdigt ännu, är att man ibland var tvungen att passera information mer än en gång - det stod i och för sig formulerat på lite olika sätt men det kändes som upprepning och då blev det lite segt.

Möjligheter med *IT-hjälpmedlet OiRA* inför framtiden

Arbetsmarknadens parter:

- Om det är lättillgängligt och parterna på arbetsmarknaden stöttar arbetet borde det vara möjligt att nå många och kanske även väldigt små företag. Det kan ge en bild över hur det ser ut i Europa och möjlighet till kompetensspridning mellan länder
- Jag har lite svårt att se något konkret användningsområde inom staten där jag jobbar men fungerar troligen bra inom vissa branscher
- Möjligheterna är att parterna inom respektive branscher utvecklar verktyg för sina respektive områden gemensamt. Att verktyget är en bas som också borde öppna för andra frågeställningar som inte täcks in.

Branschorganisationernas representanter:

- Det kan varieras utifrån olika branscher och yrken så att förståelsen och igenkänningsfaktorn ökar
- Helt klart möjligheter, men med någon form av kopplingsförsök till att själv kunna skapa riskbedömningen utifrån olika kriterier (AV:s regelstruktur ger ju en del vinkar om vilka områden som är reglerade och har speciella regler/ risker). Styrkan är online system, särskilt om man gör tydligare kopplingar till *av.se*, bättre än pärmar
- Kan uppdateras och utvecklas utifrån händelser och kända risker inom respektive bransch
- Inom frisörbranschen ett viktigt hjälpmedel
- Med hjälp av interaktiva webbverktyg är det lätt att få skriftliga riskbedömningar som bara går att skriva ut. Att kunna genomföra riskbedömning på plats, kanske i en APPs, eller direkt via en arbetsorder
- Ett bra komplement till personliga besök. Bra om AV har ett officiellt verktyg som vi alla kan hänvisa till
- Ja, visst finns det möjligheter. Just för att det är så pass lätt att komma igång ökar möjligheten att man faktiskt tar sig över tröskeln och startar en bedömning. Det är givetvis en styrka att kunna erbjuda en bransch-/yrkesanpassad produkt. Det bidrar nog till att man som småföretagare lättare tar till sig produkten. Särskilt om produkten skulle finnas i AV:s regi. Tyngden blir större än om verktyget t ex finns hos en av parterna eller hos Prevent. Prevent är i och för sig det näst bästa alternativet
- Det finns definitivt möjligheter. Vi har hos oss efterlyst någon form av verktyg för våra skyddsombud som hanterar riskbedömning från ax till limpa, speciellt avseende den psykosociala sidan som inte är speciellt utvecklad idag. Men det gäller även den klassiska arbetsmiljön (fysiska). Som exempel vill jag peka på att när det ska göras en skyddsround, vilket är det tillfälle som man i huvudsak gör någon form av riskbedömning idag, är det lätt att frågor glöms bort, samt att det är svårt att lyfta fram "nyupptäckta" risker. Här skulle verktyget kunna vara ett stort hjälpmedel. Om verktyget har den flexibilitet som indikerades och därmed också enkelhet att uppdatera både med "centralt" identifierade risker samt "lokalt" anpassade risker, liksom koppling till externa dokument för att slippa leta efter gällande dokument, då är det ett mycket bra hjälpmedel.

Arbetsmarknadens parter:

- Kan bli en doldis som kostar pengar inom EU

ACUMENTA

- Begränsat användningsområde
- Riskerna om det skulle användas på fel sätt är att man ensidigt använder ett outvecklat verktyg och tror att man därigenom har klarat av sina skyldigheter inom arbetsmiljöområdet med en kvick fix

Branschorganisationernas representanter:

- Att man tror sig ha hittat ett "quick-fix"
- Skulle kunna bli begränsande om organisationerna som använder verktyget slår sig till ro när de fyllt i svaren på frågorna utan att jobba vidare med frågorna
- Gäller att det blir någorlunda konkret i de alternativa svarsmöjligheterna
- En risk är naturligtvis att det inte går att fråga någon, ställa frågor till någon när individen inte förstår eller behöver fördjupa sig mer
- Förankring viktigt
- Ja, att man förenklar för långt. Riskbedömning är inte alltid lätt. På första sidan står det "En riskbedömning är inte komplicerad" och det kanske stämmer när det gäller hårfrisörer. När det gäller andra områden kan det vara betydligt mer komplicerat. Men det gäller förstås att göra en avvägning - det är bättre att man gör något än inget alls för att man inte vågar ta tag i det
- Ett "hot" är väl att om man har ett antal olika yrkes- eller branschalternativ så kommer man likväl inte att täcka in allt. Frågan är hur pass "fel" en riskbedömning kan leda om man använder verktyget på fel bransch för att man inte hittar "sin" egen bransch. Dvs man riskerar att missa risker
- Ju fler olika produkter man bygger upp ett verktyg kring desto större blir underhålls- och uppdateringsproblematiken
- Som med alla hjälpmedel finns risk att man överlåter åt verktyget att göra allt jobb, att man glömmer ett eller flera perspektiv. Ytteligare en risk är att man bara kört igenom verktyget en gång så har jag gjort "mitt" jobb.

Hur jobbar din organisation med stöd i arbetsmiljöfrågor idag?

Arbetsmarknadens parter:

- Kommuner och landsting jobbar med olika riskbedömningsverktyg, en del som finns på AV:s hemsida, en del använder sig av Prevent, en del gör egna mallar m m
- Partsgemensamt etc

Branschorganisationernas representanter:

- I huvudsak via samarbetet med arbetsgivarna i Prevent. Vi har även drygt 250 regionala arbetsmiljöombud som är vår viktigaste kontakt med företag och enskilda medlemmar i arbetsmiljöfrågor
- Webb, handbok, mejlfrågor, FAQ-dokument, individuell företagsrådgivning utbildning
- Vi hjälper organisationer i olika branscher att införa och förbättra arbetsmiljöledningssystem genom rådgivning, utbildning och genomförande av revisioner
- Rådgivning via telefon, och tillhandahåller material vid förfrågan. Information främst via vår medlemstidning FRISÖR

ACUMENTA

- På olika sätt och med olika kanaler. Det är viktigt att vi inte ser en kanal som den slutgiltiga lösningen utan flera kanaler och ibland även samtidigt
- Mycket - vi driver kampanjen Säkert Bondförnuft m m
- Plast- & Kemiföretagen är ingen arbetsgivarorganisation och "äger" egentligen inte arbetsmiljöfrågorna som är ett arbetsgivaransvar. Vi är dock aktiva när det gäller kemiska arbetsmiljöfrågor t ex HGV och liknande. Vi informerar i vårt medlemsblad om nyheter avseende regler, verktyg, litteratur m m inom detta område
- Hos oss som är ett relativt stort företag, vill jag påstå så har det blivit en del släntrian i det arbetet, stöd för det systematiska arbetsmiljöarbetet är fungerande för den fysiska miljön medan det är helt eftersatt avseende den psykosociala biten.

Vad är viktigt med ett stöd för riskbedömning för att det ska fungera bra för era företag/medlemmar?

Arbetsmarknadens parter:

- Man ska känna igen sig i språket och situationerna för bästa resultat, alltså branschanpassat för ex personlig assistent, hemsjukvård, akutsjukvård, brandkår osv

Branschorganisationernas representanter:

- Det måste vara flexibelt men ändå baserat på en gemensam kärna utifrån SAM:s krav
- Ett generellt system. Även om vi företräder en bransch, transportbranschen, så finns det stora skillnader i vad som är väsentligt för olika företag när man pratar riskbedömning
- Det ska underlätta genom att vanliga risker i branschen automatiskt kommer upp samt att frågor finns med som uppmuntrar till att fundera kring specifika risker som den enskilda organisationen kan tänkas ha
- Lättanvändligt och tillgängligt
- Att det är företagsanpassat
- Många av våra medlemsföretag är kemikalietillverkare och dessa har oftast en ingående kunskap om de kemikalier de tillverkar. Många har ledningssystem av olika slag och är vana att arbeta systematiskt med såväl kemikaliefrågor som andra frågor inkl arbetsmiljö, BBS m m. Många arbetar redan med avancerade riskbedömningsverktyg
- Det är dock fullt möjligt att ett "enklare" riskbedömningsverktyg skulle kunna vara till hjälp för små kemiföretag, särskilt de som är blandare men kanske också våra små plastbearbetande företag. Ett generellt verktyg är sannolikt mindre attraktivt än ett som anpassats till företagstypen
- Det är fyra saker:
 1. Det ska vara enklelt att anpassa till branschen men även till företaget
 2. Det ska administreras centralt vad gäller alla grunder
 3. Referenser till arbetsmiljölagstiftning måste ingå i verktyget och vara uppdaterat hela tiden
 4. Arbetsmarknadens parten ska vilja delta, både arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna

Skulle IT-hjälpmidlet kunna anpassas till din organisation?

Arbetsmarknadens parter:

- Jag tror det, i alla fall till delar
- Tror tyvärr inte det (statligt)

Branschorganisationernas representanter:

- Jag tror att detta kan anpassas till alla branscher
- Ja, det anser jag
- Ja, till viss del. Att testa på frisöryrket är enklare, liten lokal, alltid samma. Frisöryrket ser lika ut över hela landet. Frisörer jobbar i cykler, tvätta, klippa föna, eller tvätta färga, torka. Det går att med enkla hjälpmedel kartlägga frisörernas risker
- Jag tror att kemikalietillverkning/-blandning blir ett svårt område. Möjligen skulle plastbearbetning kunna vara av intresse. Men det blir en hel del lagstiftning inom andra områden som kommer till. En brandrisk är väl också en arbetsmiljörisk? Osv...
- Jag är helt övertygad att det går kan anpassas både till branschen och vårt företag

Hur ser du på partssamverkan inför en eventuell utveckling av IT-hjälpmedlet?

Arbetsmarknadens parter:

- Absolut nödvändig för spridning och utveckling
- Finns säkert intresse om man hittar en yrkesgrupp där verktyget passar

Branschorganisationernas representanter:

- Helt avgörande för ett bra resultat
- Ok
- Positivt
- Allt som för arbetsmiljö framåt är positivt
- OK med Kommunal och med Arbio
- Om man väljer att arbeta vidare med verktyget tycker jag att AV:s egna erfarenheter borde väga tungt. Dvs vad säger statistiken? Vad tycker AV:s inspektörer? Vilka branscher (med fokus på SME) saknar kunskaper idag, har stora ohälsotal eller många arbetsmiljörisker? Vi ska inte uppfinna hjulet på nytt. Finns det redan bra verktyg inom ett område/bransch bör man prioritera annat. När AV väl har identifierat behoven är det läge att samråda med parterna. Givetvis bör ett sådant här projekt engagera parterna t ex i form av deltagande i referensgrupper, spridande av information. Är intresserad av att delta (inom rimliga gränser)
- Inte bara positivt utan nödvändigt men spindeln i nätet måste vara Arbetsmiljöverket.

Övriga synpunkter, tips och idéer

Arbetsmarknadens parter:

- Jag tycker att visningen av verktyget på mötet och diskussionerna runt det blev mycket bra
- Jag kan tänka mig att medverka om det finns ett användningsområde inom staten, vilket jag är tveksam till
- Det måste finnas lättillgänglig på AV:s webbsida och salutföras via länkar från intresseorganisationer

Branschorganisationernas representanter:

- Som vi diskuterade på mötet behöver man funder över verktyg eller hjälpmedel.
- Ur vår synvinkel skulle ett verktyg nog vara mer användbart även om jag kan tänka mig att hjälpmedel är lite enklare att ta fram

ACUMENTA

- Som ett svar till många av ovanstående frågor måste det finnas en ekonomisk balans i alla åtgärder. Det är inte rimligt att plöja ner 1000-tals kronor i åtgärder som är av en prommiles storlek
- Kan vi få fram en bra morot så att företagen verkligen tar tag i detta så vorde det fantastiskt
- Jag skulle vilja se ett försök att lyfta in ett större avsnitt avseende den psykosociala delen i verktyget samt att få möjlighet att försöka göra en anpassning till vårt företag.

Är du intresserad av att delta i ett eventuellt fortsatt utvecklingsarbete?

- Nio personer/organisationer har svarat JA på den frågan.

Slutsatser

Frisörernas utvärdering visar att det finns ett intresse för att utveckla ett IT-hjälpmedel. Det ska innehålla ett enkelt och tydligt språk, snygga bilder samt konkreta tips på åtgärder som frisören kan göra för att förbättra sin arbetsmiljö. Frisörerna är en motiverad yrkesgrupp för att arbeta med arbetsmiljöfrågor sett ur ett skade- och olycksperspektiv, men affärsmässigt är det ett problem, eftersom tid också är pengar, och många arbetar hårt för att driva sin verksamhet med vinst. Arbetsmiljöfrågorna prioriteras därför inte alltid, menade frisörerna som deltog i testet.

Utvärderingen visar att IT-hjälpmedlet inte får ta för lång tid, något som flertalet ansåg vara en brist i testversionen. Att testversionen var lite omständlig var också något som återkom bland omdömena. Hjälpmedlet bör läggas upp så att det går att genomföras i etapper, utan att behöva börja om från början varje gång man använder hjälpmedlet. Frisörerna som deltog i testet hade en del förslag på konkreta ändringar i frågeställningar och instruktioner. Utvärderingen visar att hjälpmedlet bör arbetas fram av fackmässigt kunniga inom yrket. Det finns mycket att göra för att medvetandegöra utan skrämman inom yrkeskåren. Flera av frisörerna betonade vikten av att ge en handledning som uppmuntrar till en dialog kring arbetsmiljöfrågor på företaget.

Flertalet av arbetsmarknadens parter/branschorganisationernas representanter uttryckte att IT-hjälpmedlet är ett gott initiativ som är värt att inspireras av med dess ambition att vara användarvänligt. På det intressentmöte som hölls ventilerades en hel del problem som kan sammanfattas att verkligheten är komplex och att branscherna skiljer sig mycket från varandra. Några organisationer har medlemmar från en enda yrkesgrupp medan andra har en mängd olika företag med vitt skilda yrkeskategorier och behov. Flera av representanterna delade åsikt med frisörerna när det gällde att byta ut namnet verktyg mot hjälpmedel, att det inte får ta för lång tid, att det ska gå att spara och fortsätta senare, samt att det ska vara snyggt, enkelt och kunna genomföras tillsammans med kolleger. Några betonade att det är viktigt att se IT-hjälpmedlet som ett komplement i riksbedömningsarbetet.

Arbetsmarknadens parter/branschorganisationernas representanter ansåg att samarbetet inom EU är viktigt och partssamverkan inför ett eventuellt utvecklingsarbete lyftes fram som väsentligt av de flesta och nödvändigt av några, där Arbetsmiljöverket sågs som en naturlig värd och koordinator.

Intressentanalysen visar att en klar majoritet är positiva till en fortsatt utveckling av *IT-hjälpmedlet OiRA*.

Reflektioner

Det är inte så lätt att få frivilliga yrkesverksamma företagare att engagera sig och avsätta egen tid för att utvärdera ett IT-hjälpmedel. 21 anmälda deltagare kändes därför som ett bra underlag. Det blev många återbud i sista minuten men de flesta verkade verkligen ha skäligen anledningar. De åtta personer som dök upp på testkvällen var en engagerad grupp som hade lätt för att ge synpunkter, men vi kan konstatera att man får räkna med ett stort bortfall, samt nödvändigheten av att ge någon form av uppskattning/ersättning för deltagarnas engagemang.

Det var inte heller så lätt att få tillbaka utvärderingsformuläret från frisörerna. Det krävdes både mailväxling och telefonsamtal. En lärdom här är att endast ha några få utvärderingsfrågor samt att öppna upp för möjligheten att ringa in sina synpunkter.

Mötet med arbetsmarknadens parter och branschorganisationerna hade en bra uppslutning med engagerade deltagare. Tiden räckte dock inte riktigt till. En lärdom här är att cirka tre timmar behövs när ambitionen är att inte bara informera, utan att också hinna byta erfarenheter och föra en dialog.

Återkoppling via det skriftliga utvärderingsformuläret gavs av tre representanter för arbetsmarknadens parter samt åtta av branschorganisationernas representanter. Den skeptiska inställning till *IT-hjälpmedlet OiRA* som några själva sade sig ha på mötet den 10 februari syntes det väldigt lite av i de utvärderingsformulär som skickades in. Här framkom tvärtom ett i stora drag positivt omdöme till testversionen och det fanns ett engagemang hos flertalet för att delta i ett eventuellt fortsatt utvecklingsarbete.

Vi behöver just dina erfarenheter!

Många frisörer får problem med sitt jobb och många tvingas byta yrke. De vanligaste orsakerna är problem med eksem och påfrestningar på nacke, axlar och handleder. Men även luftvägsproblem förekommer.

Vi är medvetna om att många företagare inte har arbetsmiljö högst upp på agendan. Viktigast är att få verksamheten att gå ihop och skapa lönsamhet. Eller att hitta nya kunder och sköta om de man redan har. Det är lätt att arbetsmiljöfrågor inte känns viktigt och skjuts åt sidan.

Vi på Arbetsmiljöverket vill gärna komma i kontakt med dig för att ta del av dina synpunkter.

Din och dina kollegors hälsa är viktig

Även små detaljer ger stora effekter. Därför vill vi ha din hjälp. Vi har tagit fram ett webbaserat verktyg i syfte att hjälpa små företag att själva hitta vad som behöver förbättras. Tanken är att frisörer gratis ska kunna använda verktyget.

Men är verktyget en hjälp? Det är där du kommer in i bilden. Vi vill att du är med och testat verktyget för att se om det är något du kan ha användning av.

Testkväll den 8 februari kl. 19.00

Välkommen den 8 februari klockan 19-21 i lokaler i city (exakt adress meddelas senare).

Vi bjuder på enklare mat och som ersättning för din nedlagda tid får du ett Rikspresentkort till ett värde av 400 kronor. Det kan du använda i 35 000 butiker, hotell och restauranger i hela Sverige.

Mejla in ditt intresse att delta

Skicka ett mejl med dina kontaktuppgifter till:

lotta.trosell@acumenta.se. Skriv ”Test” i mejlets ämnesrad.

Frågor?

Ring till Lotta Trosell på Acumenta, telefon 08-651 18 45 alt. 070-722 59 56 eller till

Helena Westlund på Arbetsmiljöverket, telefon 08-730 93 61.

**Inbjudan branschorganisationer/
arbetsmarknadens parter**

**Arbetsmiljöverket behöver dina synpunkter!
Välkommen att testa EU-OSHAs nya IT-verktyg för riskbedömning i det systematiska
arbetsmiljöarbetet.**

Den europeiska arbetsmiljöbyrån i Bilbao (EU-OSHA) har utvecklat ett IT-verktyg för riskbedömning som medlemsländerna kan få ta del av kostnadsfritt. Verktyget är ett led i den europeiska strategin för hälsa och miljö som bland annat har som mål att minska antalet arbetsolyckor och att reducera administrativa kostnader för småföretagare.

Vi vill nu erbjuda olika branschföreträdare och småföretagare att testa IT-verktyget för att kartlägga behov och synpunkter. IT-verktyget kan anpassas till alla branscher och den versionen som vi kommer att använda i testet är anpassat till hårfrisörer.

Testet kommer att delas upp i tre steg:

- 1) Inbjudan skickas ut till deltagare som har anmält sitt intresse där det ges möjlighet att pröva på och bekanta sig med verktyget.
- 2) Träff i Arbetsmiljöverkets lokaler i Stockholm den 10 februari kl. 13-15 där IT-verktyget kommer att presenteras och deltagarna får möjlighet att lämna synpunkter.
- 3) En veckas test av verktyget samt uppföljning i form av ett utvärderingsformulär.

Om du är intresserad av att delta så skicka din förhandsanmälan till:

Acumenta AB, lotta.trosell@acumenta.se **senast den 12 januari**. Skriv **test** i maillets ämnesrad och uppge dina kontaktuppgifter i maillet.

Har du några frågor kontakta

Solfrid Nilsen, projektledare, solfrid.nilsen@av.se 08-730 9292 eller

Helena Westlund, informatör, helena.westlund@av.se 08- 730 9361

Utvärdering *Test av frisörer*

Skriv in text i fälten där du har synpunkter och svar på frågorna.

1. Kan detta IT- hjälpmedel (OiRA) underlätta för dig som företagare? Om ja, på vilket sätt?
2. Har du synpunkter på IT-hjälpmidlet (OiRA) upplägg i sin helhet? (t ex struktur, språk, bilder, tidslängd)
3. Ska något tas bort? Om ja vad?
4. Saknar du något? Om ja vad?
5. Har du förslag på ändringar på området <i>FÖRBEREDELSE</i> (t ex texten, instruktionerna)?
6. Har du förslag på ändringar på området <i>IDENTIFIERING</i> (t ex frågorna)?
<ul style="list-style-type: none"> • Arbeta regelbundet med arbetsmiljön
<ul style="list-style-type: none"> • Förebygga arbetsskador
<ul style="list-style-type: none"> • Skapa ett bra arbetsklimat och minska stressen
<ul style="list-style-type: none"> • Kemiska hälsorisker
<ul style="list-style-type: none"> • Olyckor
7. Har du förslag på ändringar på området <i>UTVÄRDERING</i> (t ex värdering av risker)?
8. Har du förslag på ändringar på området <i>HANDLINGSPLAN</i> ?
9. Har du förslag på ändringar på området <i>RAPPORT</i> ?
10. Upptäckte/lärde du dig något om din verksamhet/företag med hjälp av IT-hjälpmidlet (OiRA)? I så fall vad?
11. Gick du igenom IT-hjälpmidlet (OiRA) ensam eller tillsammans med kolleger/anställda?
12. Har du något stöd för riskbedömning idag? Om så, hur fungerar det?
12. Har du övriga synpunkter, tips och idéer inför en fortsatt utveckling?
Är du intresserad av att delta i en referensgrupp vid en eventuell fortsatt utveckling av hjälpmidlet? Sätt ett kryss i rutan: Ja ☐ Nej ☐

Utvärdering Arbetsmarknadens parter/branschorganisationer

Test av *IT-HJÄLPMEDLET OiRA*

för riskbedömning anpassat för små företag

Skriv in text i fälten där du har synpunkter och svar på frågorna.

1. IT-hjälpmedlet OiRA i nuvarande försök med frisörexemplet:
Vilka synpunkter har du på <i>IT-hjälpmedlet OiRA</i> kring upplägget i sin helhet (t ex den pedagogiska processen, innehåll, språk, bilder, tidslängd, instruktioner, riskvärdering)?
2. IT-hjälpmedlet OiRA inför framtiden:
a) Finns det MÖJLIGHETER med det föreslagna <i>IT-hjälpmedlet OiRA</i> ?
• På vilket sätt skulle <i>OiRA som exempel</i> kunna vara ett stöd i riskbedömningsprocessen?
b) Vilka styrkor och utvecklingsmöjligheter kan du se?
c) Finns det PROBLEM (risker/hot)? Om så, vilka kan du se?
3. Hur jobbar din organisation med stöd i arbetsmiljöfrågor idag?
4. Vad är viktigt med ett stöd för riskbedömning inom din organisation/bransch för att det ska fungera bra för dina företag/medlemmar?
5. Skulle <i>IT-hjälpmedlet OiRA</i> kunna anpassas till din (a) organisation (er)/bransch (er)?
6 Hur ser du på partssamverkan kring en eventuell utveckling av <i>IT-hjälpmedlet OiRA</i>?
7. Övriga synpunkter, tips och idéer:
8. Är du intresserad av att delta i ett eventuellt fortsatt utvecklingsarbete av <i>IT-hjälpmedlet OiRA</i>?
Ja ☐
Nej ☐

OBS! Spara dokumentet och ge det ett eget namn innan du skickar det som bifogad fil till lotta.trosell@acumenta.se

Tack för ditt engagemang och dina synpunkter